

SYSTEM UBEZPIECZEŃ W POLSCE

SKŁADKI NA UBEZPIECZENIE SPOŁECZNE

Obowiązki pracodawcy wobec ZUS

Polscy pracodawcy mają obowiązek ponoszenia kosztów ubezpieczenia społecznego na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i są płatnikami składek do ZUS i Narodowego Funduszu Zdrowia.

Składki na ubezpieczenie społeczne dla pracowników i pracodawcy obliczane są od przychodu brutto pracownika.

Pracodawca jest odpowiedzialny za potrącanie i przekazywanie pełnej kwoty składek na ubezpieczenie społeczne (część pracownika i pracodawcy) do odpowiednich organów. Stawki składek na ubezpieczenie społeczne w roku bieżącym są następujące:

Ubezpieczenie	Pracodawca	Pracownik
emerytalne	9,76%	9,76%
rentowe	6,5%	1,5%
chorobowe	Nie dotyczy	2,45%
wypadkowe	Między 0,67% a 3,33%	Nie dotyczy
zdrowotne	Nie dotyczy	9,00%
Fundusz Pracy (FP)	2,45%	Nie dotyczy
Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych (FGŚP)	0,10%	Nie dotyczy

Podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe w roku **2022** nie może być większa od kwoty **177.660,00 PLN**.

Ubezpieczenie społeczne w Polsce

System ubezpieczeń społecznych w Polsce ma charakter powszechny i obowiązkowy. Ubezpieczenie społeczne obejmuje osoby, które są, między innymi, pracownikami, osobami pracującymi na podstawie umów zlecenia lub prowadzą działalność gospodarczą.

UWAGA:

- Ubezpieczenie społeczne w Polsce obejmuje obywateli UE na takich samych zasadach, jak obywateli polskich.
- Od roku 2022 brak jest możliwości odliczenia od podatku składki na ubezpieczenie zdrowotne.

UBEZPIECZENIE EMERYTALNO-RENTOWE

Ubezpieczenie emerytalno-rentowe

Ubezpieczenie emerytalno-rentowe ma na celu:

- wypłatę świadczeń emerytalnych dla osób które osiągnęły wiek emerytalny (emerytura),
- wypłatę świadczeń w przypadku niezdolności do pracy z powodu choroby (renta).

Płatnikiem należnych składek do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych jest pracodawca.

Emerytura jest przyznawana kobietom, które ukończyły co najmniej 60 rok życia oraz mężczyznom, którzy ukończyli co najmniej 65 lat.

Decyzje o przyznaniu emerytury lub renty są podejmowane przez organy Zakładu Ubezpieczeń Społecznych właściwe miejscowo dla miejsca zamieszkania osoby, która ubiega się o świadczenia. Postępowanie w sprawie przyznania emerytury/renty rozpoczyna się po złożeniu wniosku przez wnioskodawcę.

PAŃSTWA BIURO KSIĘGOWE I PODATKOWE!

Jeśli mają Państwo pytania dotyczące księgowości, podatków lub innych aspektów prawa podatkowego w Polsce, prosimy o kontakt z naszym zespołem doradców.

DZIAŁ KADR I PŁAC (HR)

ANNA URBAN-KICKA
Dyrektor Działu Kadr i Płac
Dep.: Outsourcing HR

Biuro rachunkowe i podatkowe
Lokalizacja: Wrocław

UBEZPIECZENIE W RAZIE NIEZDOLNOŚCI DO PRACY

Ubezpieczenie w razie niezdolności do pracy gwarantuje świadczenia pieniężne w razie utraty dochodów związanych z ryzykiem inwalidztwa (niezdolności do pracy) lub śmierci żywiciela rodziny. W takiej sytuacji osobom, które płacą składki na to ubezpieczenie przyznawane są renty inwalidzkie z tytułu niezdolności do pracy, które zastępują wynagrodzenie lub przychód, a w przypadku śmierci ubezpieczonego, członkom jego/jej rodziny może w takim przypadku również zostać przyznana renta rodzinna.

Składka na ubezpieczenie rentowe stanowi **8%** podstawy wymiaru składek, gdzie **6,5%** pochodzi ze środków pracodawcy, a **1,5%** ze środków pracownika.

Renta inwalidzka z tytułu niezdolności do pracy

Renta inwalidzka z tytułu niezdolności do pracy może być przyznana ubezpieczonemu, który spełnia wszystkie poniższe warunki:

- Został uznany za osobę, która jest częściowo lub całkowicie niezdolna do pracy,
- Udowodni staż pracy - okresy składkowe i nieskładkowe,
- Niezdolność do pracy rozpoczęła się w okresach ściśle określonych w ustawie.

Osoba, która jest całkowicie niezdolna do pracy to osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy.

Osoba, która jest częściowo niezdolna do pracy to osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do wykonywania pracy zgodnej z poziomem kwalifikacji tej osoby.

Niezdolność do pracy i jej poziom jest orzekana przez lekarza-orzecznika, dyplomowanego lekarza medycyny pracy z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych jako instytucję orzekającą pierwszej instancji. Wnioskodawca ma prawo zgłosić zastrzeżenia do opinii lekarza do Komisji Lekarskiej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych - jako instytucji orzekającej drugiej instancji.

Renta rodzinna

Renta rodzinna jest przyznawana uprawnionym członkom rodziny osoby, która w chwili śmierci:

- miała ustalone prawo do emerytury, albo spełniała warunki do jej uzyskania,
- miała ustalone prawo do emerytury pomostowej,
- miała ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy, albo spełniała warunki do jej uzyskania,
- pobierała zasiłek przedemerytalny,
- pobierała świadczenie przedemerytalne,
- pobierała nauczycielskie świadczenie kompensacyjne.

UBEZPIECZENIA SPOŁECZNE Z TYTUŁU WYPADKÓW PRZY PRACY I CHOROÓB ZAWODOWYCH

Ubezpieczenia społeczne z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych

Ubezpieczenie z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych obejmuje, między innymi, pracowników, osoby, które pracują na podstawie umowy-zlecenia, osoby prowadzące działalność gospodarczą.

Świadczenia z tytułu wypadków przy pracy oraz chorób zawodowych mogą być przyznane osobie ubezpieczonej. Są to:

- **Zasiłek chorobowy z ubezpieczenia wypadkowego** - wypłacany jest dla osoby ubezpieczonej, której niezdolność do pracy powstała w wyniku wypadku przy pracy lub choroby zawodowej.
- **Zasiłek rehabilitacyjny** - wypłacany jest po zakończeniu zasiłku chorobowego, jeśli ubezpieczony nie jest w stanie pracować, a dalsze leczenie lub rehabilitacja daje tej osobie szansę na odzyskanie zdolności do pracy.
- **Jednorazowe odszkodowanie** - przysługuje osobie ubezpieczonej, która doznała trwałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu lub członkom rodziny zmarłego ubezpieczonego lub osoby, która pobierała rentę inwalidzką.
- **Renta inwalidzka z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej** - przysługuje ubezpieczonemu, który stał się niezdolny do pracy w wyniku wypadku przy pracy lub choroby zawodowej.
- **Renta szkoleniowa** - jest przyznawana osobie, w przypadku której orzeczono, że przekwalifikowanie jest zasadne ze względu na niezdolność do pracy w obecnym zawodzie z powodu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej.
- **Renta rodzinna** - dla członków rodziny zmarłego ubezpieczonego lub osoby uprawnionej do renty inwalidzkiej z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej.

Wysokość składki na ubezpieczenie wypadkowe waha się od **0,67%** do **3,33%** podstawy wymiaru składek. Składka na ubezpieczenie wypadkowe jest w całości pokrywana przez pracodawcę.

UBEZPIECZENIE SPOŁECZNE Z TYTUŁU CHOROBY I MACIERZYŃSTWA

Ubezpieczenie społeczne z tytułu choroby i macierzyństwa

Osoby, które są obowiązkowo ubezpieczone na wypadek choroby i macierzyństwa to przede wszystkim pracownicy. Osoby objęte obowiązkowym ubezpieczeniem emerytalnym i rentowym, które, między innymi: pracują na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia, prowadzą pozarolniczą działalność, mogą być także ubezpieczeni, dobrowolnie, z tytułu choroby i macierzyństwa.

Kwota składki chorobowej wynosi **2,45%** podstawy wymiaru składek. Składka jest pokrywana ze środków ubezpieczonego.

Następujące świadczenia wypłacane są z tytułu ubezpieczenia w razie choroby i macierzyństwa:

Zasiłek chorobowy

Zasiłek chorobowy / wynagrodzenie chorobowe przyznaje się ubezpieczonemu, który zachorował w okresie obowiązywania ubezpieczenia chorobowego. Prawo do zasiłku chorobowego przysługuje po upływie tzw. okresu wyczekiwania. Osoba, która jest obowiązkowo objęta ubezpieczeniem chorobowym, zyskuje prawo do zasiłku chorobowego po upływie **30 dni** nieprzerwanego ubezpieczenia chorobowego. Osoba, która jest objęta tym ubezpieczeniem dobrowolnie, nabywa prawo do zasiłku chorobowego po okresie **90 dni** ciągłego ubezpieczenia chorobowego.

Zasiłek chorobowy przyznaje się ubezpieczonemu w wysokości **80%** podstawy wymiaru składek oraz na okres hospitalizacji - w wysokości **80%** podstawy wymiaru składek.

Jeżeli niezdolność do pracy została spowodowana wypadkiem w drodze do pracy lub z pracy, przy pracy, w okresie ciąży lub dotyczy dawcy tkanek, komórek lub narządów, wtedy zasiłek chorobowy jest wypłacany w wysokości **100%** podstawy wymiaru składek.

Zasiłek rehabilitacyjny

Zasiłek rehabilitacyjny przysługuje ubezpieczonemu, który nie może już dłużej otrzymywać zasiłku chorobowego, ale nadal jest niezdolny do pracy, a dalsze leczenie lub rehabilitacja daje mu szansę, aby ponownie być zdolnym do pracy.

Zasiłek ten jest przyznawany na okres niezbędny, aby dać danej osobie szansę na odzyskanie zdolności do pracy, ale nie dłużej niż na okres **12 miesięcy**.

Zasiłek macierzyński

Zasiłek macierzyński przysługuje ubezpieczonej kobiecie, która w okresie obowiązywania ubezpieczenia chorobowego lub w czasie urlopu wychowawczego:

- rodzi dziecko,
- przyjmuje na wychowanie dziecko do 7 roku życia, a w przypadku dziecka w odniesieniu do którego orzeczono odroczenie obowiązku szkolnego - do 10 roku życia oraz kobiecie, która rozpoczęła postępowanie o adopcję przed Sądem Rodzinnym
- przyjmuje na wychowanie, w charakterze rodzica zastępczego, z wyjątkiem zawodowych rodzin zastępczych nie spokrewnionych z dzieckiem, dziecko w wieku do 7 lat, a w przypadku dziecka w odniesieniu do którego orzeczono odroczenie obowiązku szkolnego - do 10 roku życia.

Zasiłek macierzyński jest wypłacany w okresie urlopu macierzyńskiego - przez **20 tygodni** w przypadku urodzenia jednego dziecka. w przypadku urodzenia więcej niż jednego dziecka od **31-37 tygodni**.

Urlop rodzicielski jest udzielany bezpośrednio po wykorzystaniu przez pracownika urlopu macierzyńskiego.

Zasiłek macierzyński za okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres urlopu rodzicielskiego przysługuje w wymiarze do:

- **32 tygodni** - w przypadku urodzenia jednego dziecka oraz w przypadku przyjęcia na wychowanie i wystąpienia do sądu opiekuńczego z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie przysposobienia lub przyjęcia na wychowanie jako rodzina zastępcza z wyjątkiem rodziny zastępczej zawodowej jednego dziecka do 7 roku życia, a w przypadku dziecka wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego do dziesiątego roku życia.
- **34 tygodni** - w przypadku urodzenia przy jednym porodzie dwojga lub więcej dzieci oraz w przypadku równoczesnego przyjęcia na wychowanie dwojga lub więcej dzieci.

Z zasiłku macierzyńskiego za okres odpowiadający okresowi urlopu rodzicielskiego rodzice mogą korzystać także równocześnie, z tym, że łączny wymiar zasiłku przysługujący obojgu rodzicom nie może przekroczyć odpowiednio **32 lub 34 tygodni**.

Zasiłek opiekuńczy

Zasiłek opiekuńczy przysługuje przez okres, gdy niezbędna jest opieka nad zdrowym dzieckiem poniżej 8 roku życia, chorym dzieckiem do lat 14 lub innym chorym członkiem rodziny.

Zasiłek opiekuńczy przysługuje przez okres nie dłuższy niż **60 dni** w roku kalendarzowym, jeśli ubezpieczony opiekuje się zdrowym dzieckiem poniżej 8 roku życia lub chorym dzieckiem poniżej 14 roku życia. Jeśli dana osoba opiekuje się chorym dzieckiem w wieku powyżej 14 lat lub innym chorym członkiem rodziny, zasiłek przysługuje za okres nie dłuższy niż **14 dni**. Zasiłek wypłacany jest w wysokości **80%** podstawy wymiaru składek.

PRACOWNICZE PLANY KAPITAŁOWE (PPK)

Pracownicze Plany Kapitałowe (PPK)

PPK jest systemem długoterminowego, prywatnego oszczędzania, tworzonym i współfinansowanym przez pracowników, pracodawców i państwo. PPK dotyczą każdej osoby zgłoszonej do obowiązkowego ubezpieczenia emerytalno-rentowego tj. wszystkich osób zatrudnionych na umowy o pracę, oskładkowane umowy cywilnoprawne, członków rad nadzorczych otrzymujących wynagrodzenie - dotyczy to również obcokrajowców.

Objęcie Programem Pracowniczych Planów Kapitałowych (PPK) odbywa się na następujących zasadach:

Wiek pracownika	Zasady obowiązywania PPK
poniżej 18 roku życia	nie podlegają
18 - 55 lat	obowiązkowe chyba, że ubezpieczony zrezygnuje
55 - 70 lat	dobrowolnie na wniosek
po ukończeniu 70 lat	nie podlegają

Środki zgromadzone na koncie PPK to prywatna własność pracownika, są one inwestowane w fundusze zdefiniowanej dyty.

Schemat wpłat wygląda następująco:

- **Wpłaty pracownika:** wpłata podstawowa wynosi **2%** wynagrodzenia brutto lub **0,5-2%** wynagrodzenia, gdy pracownik zarabia poniżej **120%** minimalnego wynagrodzenia. Dodatkowo pracownik może zadeklarować wpłatę dobrowolną do **2%** swojego wynagrodzenia.
- **Dopłaty Państwa:** z Funduszu Pracy finansowywana jest wpłata powitalna w wysokości **250,00PLN** oraz dopłata roczna w wysokości **240,00PLN**. Wpłata powitalna będzie ewidencjonowana na rachunku uczestnika PPK po upływie **3** pełnych miesięcy uczestnictwa w PPK, jeżeli za miesiące te dokonano wpłat. Dopłata roczna będzie wpłacana na rachunek pracownika najpóźniej do 15.04 następnego roku. Warunkiem otrzymania dopłaty jest zasilenie swojego rachunku PPK w danym roku kalendarzowym kwotą nie mniejszą niż suma składek podstawowych naliczonych za okres **6** miesięcy od minimalnego wynagrodzenia. W przypadku gdy uczestnik PPK uzyskuje wynagrodzenie mniejsze od **120%** minimalnego wynagrodzenia dopłata stanowi **25%** wskazanej kwoty.
- **Wpłaty pracodawcy:** wpłata podstawowa wynosi **1,5%** wynagrodzenia brutto pracownika, natomiast dodatkowa wpłata dobrowolna może zostać ustalona na poziomie do **2,5%**. Wpłata dodatkowa może być przez pracodawcę różnicowana ze względu na długość okresu zatrudnienia (umowa o zarządzanie) albo na podstawie regulaminu wynagradzania.

SKŁADKA ZDROWOTNA Z DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

Działalność gospodarcza

W 2022 roku weszły w życie zmiany polegające na modyfikacji sposobu naliczania składki zdrowotnej od wynagrodzenia oraz braku możliwości odliczenia od podatku składki na ubezpieczenie zdrowotne. Wysokość składki jest uzależniona od wybranej formy opodatkowania.

W przypadku podatników rozliczających się:

- **19%** podatkiem liniowym:
  - » Składka wynosi **4,9%** podstawy oskładkowania (dochodu).
  - » Składka nie będzie jednak mogła być niższa niż kwota **9%** najniższego wynagrodzenia (**270,00 PLN**).
- z zastosowaniem skali podatkowej:
  - » **9%** podstawy oskładkowania liczone od dochodu
- Ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych:
  - » przychody do **60.000,00 PLN**: **9%** od kwoty **60%** przeciętnego wynagrodzenia (**335,94 PLN**)
  - » przychody od **60.000,00 PLN** do **300.000,00 PLN**: **9%** od kwoty **100%** przeciętnego wynagrodzenia (**559,89 PLN**)
  - » przychody powyżej **300.000,00 PLN**: **9%** od kwoty **180%** przeciętnego wynagrodzenia (**1.007,81 PLN**)

Członkowie Zarządu

Oskładkowanie członków zarządu / menadżerów z tytułu powołania: **9%** liczone od dochodu.

Wspólnicy Spółek Osobowych

Oskładkowanie wspólników spółek osobowych: **9%** od **100%** przeciętnego wynagrodzenia (**559,89 PLN**).